

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Rijeka

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

NABAVA U DRUŠTVU
LUKA RIJEKA D.D.

Rijeka, lipanj 2014.

SADRŽAJ

stranica

I.	PREDMET REVIZIJE	2
II.	CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE	3
III.	METODE I POSTUPCI REVIZIJE	3
IV.	NABAVA	4
V.	NALAZ	11
VI.	OCJENA UČINKOVITOSTI NABAVE	16

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Rijeka

KLASA: 041-01/14-10/31
URBROJ: 613-10-14-5

Rijeka, 13. lipnja 2014.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI
NABAVE U DRUŠTVU LUKA RIJEKA D.D.
ZA 2011. – 2013.

Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti nabave u društvu Luka Rijeka d.d. (dalje u tekstu: Društvo) za 2011. – 2013.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 23. siječnja do 13. lipnja 2014.

I. PREDMET REVIZIJE

Društvo nije obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11, 83/13 i 143/13), osim pri ulaganjima u pomorsko dobro. Naime, na temelju mišljenja Uprave za sustav javne nabave iz studenoga 2008. i Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture iz 2014., Društvo je obveznik primjene Zakona, ukoliko se nabavljaju robe i usluge, odnosno obavljaju radovi ulaganja u infrastrukturu i suprastrukturu na pomorskom dobru. Nadalje, prema odredbama članka 4. točke 9. Pravilnika o popisu obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 19/12) subjekti koji obavljaju djelatnost u svrhu pružanja usluga morskih ili riječnih luka na temelju koncesije u skladu s odredbama Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine 158/03, 100/04, 141/06, 38/09 i 123/11) su obveznici primjene Zakona o javnoj nabavi.

Predmet revizije su bile aktivnosti Društva vezane uz provedbu postupaka nabave. Unapređenje sustava nabave ima izravan utjecaj na ekonomičnost, efikasnost i zakonitost odvijanja postupaka nabave.

Društvo je najveći koncesionar za prekrcaj suhih tereta na području lučkog bazena Rijeka i pruža usluge u pomorskom prometu, lučke usluge, te usluge skladištenja. Poslovanje Društva se obavlja u pet organizacijskih jedinica: kadrovska, komercijala, razvoj i tehnika, financije i operativa (Zapad, Istok, Silos, Bakar, Škrljevo, Bršica te dva servisa - privez i odvez, lučko transportni radnici i rukovatelji tehničkim sredstvima). Tijekom 2013. Društvo je ostvarilo ukupan promet od 3 602 220 t tereta, uključujući generalni teret na kontejnerskom terminalu pridruženog društva Jadranska vrata d.d. Rijeka od 1 236 300 t.

U prosincu 2009. sastavljen je akcijski plan za provedbu Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu, koji je donijela Vlada Republike Hrvatske u studenome 2009. Između ostalog, Antikorupcijskim programom su predviđene mjere vezane uz postupke nabave. U skladu s mjerama predviđenim spomenutim Antikorupcijskim programom na mrežnoj stranici Društva su objavljeni ciljevi, mjere i aktivnosti za provođenje Antikorupcijskog plana Društva.

Društvo je registrirano 1999. kao pravni sljednik društvenog poduzeća Luka p.o. Rijeka. Upisano je u sudski registar Trgovačkog suda u Rijeci u siječnju 1999. Sjedište Društva je u Rijeci, Riva 1. Temeljni kapital iznosi 598.047.500,00 kn i podijeljen je na 5 980 475 redovnih dionica pojedinačnog nominalnog iznosa 100,00 kn. Najveći dioničari su: Republika Hrvatska 4 257 326 dionica (71,2 %), Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje 484 780 dionica (8,1 %), te Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje 214 196 dionica (3,6 %). Drugi dioničari posjeduju ukupno 1 024 173 dionica (17,1 %). Dionice Društva su uvrštene na tržište kapitala te je koncem veljače 2014. vrijednost dionice iznosila 90,00 kn.

Misija Društva je obavljanje usluga u pomorskom prometu, lučkih usluga, te usluga skladištenja koje kontinuirano prilagođava potrebama svojih klijenata u zemlji i inozemstvu, u cilju očuvanja sadašnje i širenja buduće pozicije luke Rijeka na sjevernojadranskom pomorskom pravcu i njene uloge kao važne tranzitne luke zemljama srednje i srednjeistočne Europe. Vizija Društva je dobro uređen gospodarski subjekt, okrenut budućnosti i poslovnoj izvrsnosti. Strategija Društva je kroz strateško partnerstvo sa svjetskim liderima u pomorstvu osigurati nove investicijske projekte u funkciji daljnjeg jačanja tržišne pozicije riječke luke.

Nadalje, modernizacijom procesa rada smanjiti poslovne rashode, većim prometom povećati poslovne prihode i maksimalizirati efekte poslovanja te povećanom profitabilnošću poslovanja osigurati rast vrijednosti dionica i daljnji razvoj Društva.

Koncem 2013. Društvo je imalo 704 zaposlenika. Tijela Društva su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava. Nadležnost, djelokrug rada i tijela upravljanja propisani su Statutom i Kodeksom korporacijskog upravljanja. Predsjednik uprave do 28. lipnja 2012. je Denis Vukorepa, te članovi Marinko Kramarić i Mladen Pešut, a od tada je predsjednik Vedran Devčić, te članovi Linda Sciucca i Nenad Janjić.

II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE

Ciljevi revizije su bili:

- provjeriti postoje li jasne procedure u postupcima nabave od faze planiranja do stavljanja sredstava u uporabu
- provjeriti jesu li postupci nabave roba, radova i usluga provedeni u skladu s propisima
- ispitati jesu li nabavljena roba, radovi i usluge odgovarajuće kvalitete po najpovoljnijim cijenama
- provjeriti je li uspostavljen učinkovit sustav unutarnjih kontrola radi otklanjanja slabosti i nepravilnosti u postupcima nabave
- ispitati je li postojala stvarna potreba za provedenu nabavu te
- utvrditi jesu li nabavom roba, radova i usluga ostvareni ciljevi koji osiguravaju poboljšanje učinkovitosti društva te zadovoljenje stvarnih potreba krajnjih korisnika.

Područje revizije je određeno na temelju visine ostvarenih prihoda i rashoda, vrijednosti imovine, ocjeni rizika, te interesa javnosti za uspostavljanje ekonomične i djelotvorne nabave u Društvu, koje je u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske. Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: planiranje nabave, upravljanje postupcima nabave i praćenje izvršenja i provedbe ugovora za 2011., 2012. i 2013.

III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

Prigodom odabira revizijskog pristupa, a kako bi se pribavili mjerodavni revizijski dokazi i odgovorilo na ciljeve revizije primijenjene su različite metode i postupci prikupljanja revizijskih dokaza. U postupku revizije korištene su sljedeće metode prikupljanja dokaza: uvid u propise, stručne publikacije i druge dostupne materijale, intervjui sa zaposlenicima Društva, uvid i provjera dokumentacije Društva, izravna zapažanja te analiza dobivenih podataka.

Okosnicu revizije su činila sljedeća pitanja:

- Je li planiranje nabave dobro organizirano?
- Je li formalno (u pisanom obliku) određen način upravljanja postupcima nabave?
- Je li uspostavljen sustav kontrola koje prate izvršenje i primjenu ugovora te jesu li nabavljenim robama, uslugama i radovima ostvareni planirani ciljevi, odnosno poboljšana učinkovitost Društva?

IV. NABAVA

Planiranje nabave

Planiranje nabave je proces kojim se postavljaju ciljevi nabave te načini njihova ostvarenja. Glavni ciljevi kvalitetnog organiziranja i planiranja nabave su sustavno pronalaženje najpovoljnijeg postupka i načina nabave kako bi se naručiteljima osiguralo ono što im je potrebno, kada im je potrebno i uz najbolju vrijednost za uloženi novac te osigurala točnost i zakonitost u provođenju politike, postupaka i načina nabave. Planiranje počinje identificiranjem potreba, a nastavlja se sve dok robe, usluge ili radovi ne budu isporučeni ili izvršeni na zadovoljavajući način.

Nabava roba, radova i usluga je utvrđena Naputkom o nabavi iz 2011. i izmjenama iz 2012. i 2013. (dalje u tekstu: Naputak) i postupcima iz procedura Sustava za upravljanja kvalitetom ISO 9001:2008 (dalje u tekstu: Procedure). Naputkom nije utvrđen način planiranja nabave. Prema postupcima iz Procedure, planiranje obuhvaća donošenje plana investicijskog ulaganja i plana investicijskog održavanja. Savjetnik Uprave je odgovoran za izradu plana i izvješća o realizaciji plana investicijskog ulaganja, a direktor Sektora razvoja i tehnike za izradu plana i za izvješće o realizaciji plana investicijskog održavanja.

Prije donošenja plana nabave donose se pojedinačni planovi dugotrajne imovine, plan troškova investicijskog održavanja zajedničkih objekata, ostalih objekata i opreme, plan nabave goriva, maziva, drvene građe i guma. Temelj za donošenje plana investicijskog ulaganja (nabava dugotrajne imovine) je plan poslovanja i plan investicija. Procedurama je utvrđen postupak nabave dugotrajne imovine. Temelj za donošenje plana investicijskog održavanja je plan računa dobiti i gubitka, izvješće o troškovima rezervnih dijelova i repromaterijala prethodne godine, tehnička procjena potrebnih radova na terenu i drugo. Plan troškova investicijskog održavanja zajedničkih objekata, ostalih objekata i opreme se planira na temelju zaprimljenih potreba s terena (pojedinačno od terminala i servisa). Pojedinačni planovi nabave se objedinjavaju u Službi financija koja na temelju plana poslovanja i planiranih sredstava, utvrđuje visinu sredstava za pojedinu nabavu. Planom nabave obuhvaćeno je ulaganje u informatičku opremu, softver i prekrajna sredstva, investicijsko održavanje objekata i opreme u koncesiji, investicijsko održavanje vlastite opreme i mehanizacije, nabava goriva, maziva i drvene građe, nabava čeličnih užadi, lima i sličnoga, te nabava guma. Planovi investicijskog održavanja nisu usporedivi s planom poslovanja jer se unutar planova investicijskog održavanja planiraju materijali, rezervni dijelovi i najam radne snage za potrebe održavanja unutar pojedinih organizacijskih jedinica, dok se u planu poslovanja planiraju prema vrstama rashoda. Planovima nabave nije predviđena dinamika nabave i vremensko razdoblje nabave i planovi se ne objavljuju na mrežnim stranicama Društva.

Plan nabave za 2011. je donesen u veljači 2011., za 2012. u ožujku 2012. i za 2013. u veljači 2013. Društvo nije korisnik državnog proračuna i ne prima dotacije iz proračuna. Izvori financiranja nabave su prihodi poslovanja i kreditna sredstva. Za 2011. planirana je nabava u vrijednosti 57.491.578,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost, za 2012. u vrijednosti 46.135.427,00 kn te za 2013. u vrijednost 81.928.852,00 kn.

Planovima nabave za 2011. i 2012. nije planirana nabava informatičke opreme koja je u 2011. nabavljena u vrijednosti 102.388,00 kn i u 2012. u vrijednosti 104.287,00 kn. Nadalje, u planu 2011. nije planirana nabava dizalice za potrebe luke Bršica u vrijednosti 776.340,00 kn. Planom nabave za 2013. su planirana ulaganja na lokaciji Škrljevo i Orlandovom gatu u vrijednosti 10.000.000,00 kn. U planu nije navedena pojedinačna vrijednost planiranih radova, što onemogućava praćenje ostvarenja nabave pojedinih radova.

U 2013. je ostvarena nabava u vrijednosti 67.031.106,00 kn i veća je za 27.211.424,00 kn ili 68,3 % u odnosu na 2011., te je veća za 30.894.187,00 kn ili 85,5 % u odnosu na 2012. Na povećanje je najvećim dijelom utjecala nabava prekrcajnih sredstava (obalnih dizalica i traktorskih prikolica za kontejnere), ulaganja na lokaciji Škrljevo i sanacija lučkih kolosjeka na Orlandovom gatu, te ulaganje u informatičku opremu i softver (nabava servera i licenci). U 2011. i 2012. su vrijednosno najznačajniji investicijsko održavanje objekata i opreme u koncesiji i ulaganja u prekrcajna sredstva. U 2013. su nabavljena prekrcajna sredstva u vrijednosti 31.253.291,00 kn, što čini 46,6 % ukupne vrijednosti nabave. U ostvarenju nabave prekrcajnih sredstava u 2012. je iskazana nabava dizalice za potrebe luke Bršica u vrijednosti 776.340,00 kn koja je nabavljena u 2011., stavljena je u uporabu i iskazana je u nabavi 2012.

Upravljanje postupcima nabave

Prema Naputku, nabavnu funkciju na razini Društva provodi, koordinira i kontrolira Služba nabave. Nabava robe i usluga i ustupanje radova se provodi ovisno o predmetu nabave, putem javnog nadmetanja, nadmetanja po pozivu, te izravnom pogodbom u pregovaračkom postupku nabave, ali nije definirano u kojim se slučajevima provode navedeni postupci. Vrijednosti nabave za koje se provode određeni postupci nabave nisu utvrđene i nije precizirano za koje se nabave roba, radova i usluga zaključuju ugovori s dobavljačima. Prije provođenja postupka nabave ne provodi se analiza koji je način nabave (odabir postupaka) najpovoljniji za Društvo. Procedure obuhvaćaju nabavu kroz definiranje odgovornosti u poslovima nabave, definiranje aktivnosti u cilju postizanja željene kvalitete nabave te efikasno i kvalitetno rješavanje naloga za nabavu ili zahtjevnice Službi nabave. Naputkom su utvrđeni načini nabave dugotrajne imovine i materijala, ovisno o vrsti i vrijednosti robe, način zaključenja ugovora i kriteriji za odabir ugovornih dobavljača, način zaprimanja i izdavanja robe iz skladišta i rješavanja reklamacija, način određivanja zaliha (politika limita), hodogram računa dobavljača, način preuzimanja goriva i maziva, način zaprimanja i izdavanja robe preko skladišta, funkcija nabave u naručivanju i praćenju vanjskih usluga te način nabave u inozemstvu.

U Društvu poslove nabave u Službi nabave obavlja pet zaposlenika (voditelj, dva referenta i dva skladištara) i drugi djelatnici. Odredbama Naputka i Procedura, s kojima su upoznati svi sudionici u nabavi, uređen je način upravljanja i odgovornosti u provođenju postupaka nabave. Ovisno o predmetu nabave i načinu provedbe postupka nabave se koriste i usluge vanjskih suradnika, osobito Lučke uprave pri provođenju natječaja.

Tijekom izrade dokumentacije za nadmetanje koriste se mišljenja, upute i stručna pomoć Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture, Ministarstva gospodarstva te drugih institucija. Nitko od zaposlenika ne posjeduju potvrdu o završenom specijaliziranom programu izobrazbe u području javne nabave.

U 2011. je ostvarena nabava u vrijednosti 39.819.682,00 kn, u 2012. u vrijednosti 36.136.919,00 kn, te u 2013. u vrijednosti 67.031.106,00 kn. Revizijom su obuhvaćena 34 postupka nabave roba, usluga i izvođenja radova ukupne vrijednosti 83.546.360,00 kn. Zaključeni ugovori o nabavi se evidentiraju, ovisno o vrsti nabave, u različitim organizacijskim jedinicama. Prema Naputku, Služba nabave provodi, koordinira i kontrolira nabavnu funkciju te je u cilju obavljanja navedene funkcije trebalo ustrojiti jedinstveni pregled zaključenih ugovora o nabavi. Tijekom obavljanja revizije započela je primjena računalnog programa praćenja postupaka nabave u Društvu.

Postupak nabave započinje dostavljanjem zahtjeva koji odgovorne osobe dostavljaju Službi nabave uz precizan opis i tehničke karakteristike. Nakon zahtjeva za pokretanje postupka nabave, Uprava donosi odluku o imenovanju ovlaštenih predstavnika naručitelja, te se provodi postupak odabira ponuditelja. Pri nabavi rezervnih dijelova, repromaterijala i potrošnog materijala Služba nabave prikuplja ponude od dobavljača s liste odobrenih dobavljača. U izmjenama Naputka iz 2013. brisana je odredba prema kojoj se nabava materijala obavlja od dobavljača s liste odobrenih dobavljača dok je u Procedurama ostala odredba odabira dobavljača putem liste dobavljača. Vezano uz spomenute nabave, potrebno je uskladiti postupke odabira dobavljača propisane Procedurama i Naputkom. Ovlašteni predstavnici naručitelja analiziraju prikupljene ponude. U zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda dani su analitički prikazi pravodobno podnesenih ponuda, razlozi za donošenje odluke o odabiru te obrazloženja isključenja pojedinih ponuda. U većini slučajeva se kao najpovoljnija odabire najjeftinija ponuda, a u nekim slučajevima i skuplja ponuda ukoliko se obrazlože njene ekonomsko tehničke prednosti. Od 2011. do 2013. nije bilo poništenih postupaka nabave. Nakon provedenog postupka nabave, na temelju zapisnika, Uprava donosi odluku o nabavi. Na temelju naloga Uprave Društva, savjetnik Sektora za razvoj i tehniku sastavlja ugovor o nabavi dugotrajne imovine. Nakon potpisa ugovora o nabavi, voditelj Službe nabave je odgovoran za realizaciju same nabave. Društvo je zaključivalo ugovore u skladu s ponudama. U slučaju kad nisu zaključeni ugovori, isporuke su obavljene prema ponuđenim jediničnim cijenama.

U pojedinim slučajevima nabave dugotrajne imovine nisu zaključeni ugovori, te je dugotrajna imovina (tri mobilne dizalice, grabilica za šećer, polovna dizalica za luku Bršica, nabava informatičke opreme) nabavljena na temelju narudžbenice u kunskoj protuvrijednosti 9.673.282,00 kn. Prema zaključenim ugovorima, ugovoreni su rokovi u skladu s potrebama Društva. Za nabavu goriva zaključen je ugovor na neodređeno vrijeme uz mogućnost sporazumnog raskida ugovora. S obzirom na kretanje cijena goriva na tržištu i zbog većeg broja ponuditelja goriva, potrebno je preispitati zaključivanje ugovora na neodređeno vrijeme. Prema Procedurama ukoliko je nabava dugotrajne imovine planirana planom ulaganja na narudžbenici se navodi stavka plana, a ukoliko navedeno nije planirano, daje se posebno obrazloženje o gospodarskoj opravdanosti nabavke. Društvo u pojedinim slučajevima, osobito kod žurno potrebnih nabavki nije sastavilo obrazloženje o gospodarskoj opravdanosti nabave (sanacija lučkih kolosijeka, nabava poluprikolica, mobilnih dizalica za kontejnere, grabilice za šećer, autodizalice te polovne dizalice za luku Bršica).

Postupak nabave obalnih dizalica je započeo u lipnju 2011., prije nego što je Nadzorni odbor donio odluku o davanju prethodne suglasnosti za spomenuto ulaganje u iznosu 5.000.000 EUR (studenj 2011.). Također studija opravdanosti nabavke novih dizalica napravljena je u srpnju 2011. nakon što je započeo postupak nabave.

Nadalje, za pojedina ulaganja koja nisu bila detaljno i pravodobno planirana planom ulaganja u vrijednosti 11.330.687,00 kn nisu donesene odluke Nadzornog odbora (sanacija lučkih kolosijeka, tri mobilne dizalice za kontejnere, grabilica za šećer, autodizalica te polovna dizalica za luku Bršica). Prema odredbama Naputka na temelju investicijskog programa savjetnik Uprave za tehniku i razvoj predlaže donošenje investicijske odluke Upravi koja odlučuje o potrebi nabave dugotrajne imovine. Nakon što Nadzorni odbor donese odluku o nabavi, započinje postupak nabave. Nadalje, prema odredbama članka 56. Statuta, Uprava zaključuje ugovore uz prethodnu suglasnost Nadzornog odbora za pravne poslove čija vrijednost premašuje 2.000.000,00 kn temeljnog kapitala Društva. Temeljni kapital iznosi 598.047.500,00 kn. Navedena odredba Statuta nedovoljno jasno definira nadležnost Uprave i Nadzornog odbora.

Tijekom 2013. Društvo je zbog pripreme terena za montažu novih dizalica preuzelo obvezu ulaganja u pomorsko dobro u iznosu 2.152.039,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Navedena ulaganja se odnose na radove sanacije kolosijeka na Orlandovom gatu u vrijednosti 1.884.907,00 kn, druge radove sanacije kolosijeka koji su istom odabranom izvoditelju povjereni na temelju narudžbenice u iznosu 239.132,00 kn te stručni nadzor u iznosu 28.000,00 kn. Društvo je provelo postupak prikupljanja ponuda po pozivu za sanaciju kolosijeka. Nakon što je Uprava Društva imenovala ovlaštene predstavnike naručitelja, upućeni su pozivi potencijalnim izvoditeljima radova. Između pristigle dvije ponude, odabrana je ponuda s nižom cijenom radova u vrijednosti 648.743,00 kn. Prema odluci Uprave društva, povećava se obim radova sanacije, te se s odabranim izvoditeljem zaključuje ugovor za radove u vrijednosti 1.461.493,00 kn. U travnju 2013. Uprava Društva je donijela odluku o žurnoj sanaciji dodatne površine kolosijeka procijenjene vrijednosti 400.000,00 kn. Za navedene radove nije proveden postupak nabave. Radovi su povjereni dotadašnjem izvoditelju. Prema okončanoj situaciji (lipanj 2013.) obavljeni su radovi u ukupnoj vrijednosti 1.884.907,00 kn što je za 423.414,00 kn ili za 29,0 % više od ugovorenog. Prema odredbama članka 5. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama, građevine i drugi objekti na pomorskom dobru, koji su trajno povezani s pomorskim dobrom, smatraju se pripadnošću ulaganja na pomorskom dobru. Nadalje, prema odredbama članka 111. Zakona o javnoj nabavi i u slučaju morskih luka iskorištavanje zemljopisnog područja se odnosi na djelatnosti izravno povezane s utjecajem na pomorsko dobro. Ukoliko Društvo ulaže na pomorskom dobru trebalo bi primjenjivati odredbe Zakona o javnoj nabavi.

Društvo u pojedinim slučajevima nije zaključilo dodatke ugovoru o izvođenju radova. Osim radova za sanaciju lučkih kolosijeka koji su izvedeni za 423.414,00 kn ili 29,0 % više od ugovorenog bez zaključivanja dodatka ugovoru, za dodatne građevinske radove niveliranja terena i uređenja privremenog građevinskog deponija na Škrljevu (faza B) zaključen je dodatak ugovoru bez navođenja vrijednosti dodanih radova koji su izvršeni u vrijednosti 760.472,00 kn ili za 37,8 % više od ugovorenog. Dodatni radovi su povjereni dotadašnjim izvoditeljima bez provođenja postupka odabira radi jednostavnosti i brzine izvođenja radova.

Društvo je uspostavilo suradnju s društvima koja se bave sličnom djelatnošću (agenti, spediteri) te drugim lukama u omjeru koji dozvoljava konkurentski položaj na tržištu.

Praćenje izvršenja i provedbe ugovora

Unutar Procedura, donesene su upute o korištenju i održavanju nabavljene robe, radova i usluga, u cilju uspostavljanja sustava kontrola koje prate izvršenje i primjenu ugovora o nabavi roba, radova i usluga te ostvarivanja planiranih ciljeva i poboljšanja učinkovitosti nabave Društva.

Kontrola izvršenja ugovora o nabavi se provodi prema Procedurama, provjerom jesu li nabavljena roba, radovi i usluge u skladu s ugovorenim količinama i cijenama. Kontrolu izvršenja nabave rezervnih dijelova, repromaterijala i potrošnog materijala, obavljaju voditelji Terminala i Servisa te nadzorni inženjeri i tehnolozi. Količine dostavljenih materijala kontroliraju se putem dostavljenih dostavnica i primki robe koje ovjeravaju voditelji skladišta. Voditelj Službe nabave kontrolira naručeni materijal usporedbom s cijenama i vrstama materijala iz ponuda odabranih dobavljača. Dostavljeni računi dobavljača sadrže naručenu količinu i ugovorene pojedinačne cijene ili cijene iz ponuda odabranih dobavljača s kojima nije zaključen ugovor o nabavi. Služba nabave dostavlja Upravi mjesečna izvješća o nabavi potrošnog materijala u pojedinačnoj vrijednosti ispod 2.000,00 kn koje se nabavljaju na temelju narudžbenice. Pri nabavi dugotrajne imovine, odnosno izvođenju radova kontrolu provodi imenovana odgovorna osobe za provođenje nadzora te sudjeluje u primopredaji objekta i sastavljanju zapisnika o primopredaji. Na temelju knjigovodstvenih evidencija i financijskih pokazatelja sustavno se prati i analizira sredstva utrošena za nabavu roba, usluga i radova u svrhu poboljšanja postupaka nabave.

U Društvu je uspostavljeno sustavno praćenje i usporedba dobavljača. Procedurama je propisan postupak procjene dobavljača u cilju postizanja kvalitete lučke usluge. U postupku se obavlja ocjena dobavljača materijala, usluga i dobavljača za najam radne snage na poslovima lučko pretovarne djelatnosti te održavanja i servisiranja lučko transportnih sredstava. Sastavlja se lista odobrenih dobavljača za usluge najma radne snage te za dobavljače materijala i usluga. Na propisanim obrascima se evidentiraju bilješke o dobavljačima te se evidentiraju sve reklamacije i štete koje se odnose na kvalitetu usluga i roba. Voditelji pogona Održavanja i direktor Sektora operativnih poslova su odgovorni za ocjenu dobavljača za radnu snagu, a direktor Sektora razvoja i tehnike i savjetnik Uprave za strategiju su odgovorni za ocjenu dobavljača materijala i usluga. Uprava je upoznata o postupanju pri ocjenjivanju pojedinih dobavljača.

Društvo nabavlja robu, radove i usluge u ugovorom predviđenom roku. Društvo ugovara i naplaćuje kazne za slučaj kašnjenja kod isporuke roba, radova i usluga, ukoliko je utvrđeno da je do kašnjenja došlo krivnjom dobavljača (izvoditelja). Odabrani ponuditelji s kojima su zaključeni ugovori o javnoj nabavi isporučivali su robe, radove i usluge u ugovorenim rokovima.

Vrijednosno najznačajniji ugovori o nabavi se odnose na ulaganja u prekrcajna sredstva. U cilju konkurentnosti Društva na tržištu, potrebno je kontinuirano obnavljati i modernizirati dugotrajnu imovinu. Prema obrazloženju odgovorne osobe, zbog nedostatka novčanih sredstava Društvo kupuje samo neophodno potrebnu dugotrajnu imovinu te materijal i usluge potrebne za kraće vremensko razdoblje. Prije donošenja planova i provođenja nabave se obavlja tehnička procjena potrebnih usluga i materijala za pojedinu organizacijsku jedinicu. Planiraju se minimalne zalihe materijala. Tijekom godine, prati se stanje zaliha i ovisno o potrebama, upućuju se zahtjevi za nabavu. Isto tako, sastavlja se plan potrebne drvene građe (ovisno o planu istovara tereta) za određeni mjesec ili razdoblje.

Prema planiranim potrebama za sljedeći mjesec ili najavama tereta, nabavlja se potrebna drvena građa. Najam radne snage za lučko pretovarne poslove, poslove održavanja i servisiranja se obavlja prema planu operative i najavljenog tereta za određeno vremensko razdoblje. Provjerava se raspored i brojno stanje zaposlenika Društva raspoređenih na ovim poslovima za navedeno razdoblje, te se prema potrebi u najam uzima dodatna radna snaga za obavljanje spomenutih poslova.

Izvedeni radovi, te nabavljena roba i usluge se koriste za svrhe za koje su nabavljeni u cilju poboljšanja kvalitete usluge, osim u slučaju kupnje autodizalice od pridruženog društva čiji je udjel prodan 2011. Pri nabavi navedene autodizalice u vrijednosti 836.484,00 kn (knjigovodstvena vrijednost uvećana za 10,0 %) nisu poštivane odredbe Procedura i Naputka. Navedena dizalica je plaćena na temelju zajedničke izjave Društva i strateškog partnera iz travnja 2011., a bila je posuđena društvu u inozemstvu. Ugovorena je najamnina 10 EUR po prekrcanom kontejneru, a Društvo nema podatka o količini prekrcanih kontejnera. Ugovoreni najam nije naplaćivan dvije godine (od travnja 2011. do travnja 2013.) kada je zaključen novi ugovor o najmu s pridruženim društvom u inozemstvu u kojem Društvo ima u vlasništvu 50 % udjela. Ostvaren je prihod od najamnine za devet mjeseci u iznosu 175.971,00 kn. Rashod amortizacije za navedenu dizalicu od travnja 2011. do konca 2012. iznosi 278.880,00 kn, a od travnja 2013. do konca 2013. (razdoblje najma) iznosi 104.580,00 kn.

U Službi nabave i Sektoru za razvoj i investicije je uspostavljeno praćenje postupaka nabave. Kontrola kvalitete izvedenih radova te isporučenih roba i usluga se redovno provodi. Pri ugovaranju građevinskih radova obvezno se ugovara stručni nadzor nad izvedenim radovima. Nakon izvođenja radova i nabave dugotrajne imovine provjerava se kontrola kvalitete te se sastavlja zapisnik o primopredaji. Pri nabavi materijala i usluga, kvalitetu isporučene robe i usluga, prate naručitelji nabave.

Društvo je donijelo Kodeks korporativnog upravljanja, Etički kodeks, Katalog informacija, Disciplinski pravilnik o antikorupcijskim aktivnostima, te Antikorupcijski program. Ciljevi su jačanje i kvaliteta poslovanja, odgovornost i transparentnost u radu te stvaranje preduvjeta za sprečavanje korupcije uključujući nabavu. Imenovani su Revizorski odbor, službenik za informiranje i službenik za etiku i praćenje nepravilnosti u tvrtki.

Društvo je u svibnju 2013. na temelju Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu za razdoblje 2010.- 2012., donijelo Program rada u području sprječavanja korupcije u kojem su među ostalim, navedene nabavne aktivnosti. Prema spomenutom programu, na mrežnim stranicama Društva unutar kataloga informacija, objavljuju se najave nabava i informacije o nadmetanjima i dokumentacija za nadmetanje. U 2013. na mrežnim stranicama je objavljen poziv za nadmetanje za nabavu roba u 2013. (drvena građa, gume za lučke pretovarne strojeve i transportna vozila, zaštitna oprema, transportni valjci, trake za vezivanje tereta i tiskanice) te za izradu projektne dokumentacije. Najava nabave drugih roba, radova i usluga nije objavljena. Nadalje, prema odredbama Procedura voditelj Službe nabave objavljuje poziv za nadmetanje. Pozivi za pojedine postupke nabave nisu objavljeni (sanacija lučkih kolosijeka, nabava mobilne dizalice za kontejner, grabilica za šećer, autodizalica, te polovne dizalica za Bršicu).

Sustav unutarnjih kontrola je funkcionirao na zadovoljavajući način u području nabave, osim u dijelu planiranja nabave, upravljanja postupcima nabave te praćenja izvršenja i provedbe ugovora. Unutarnja revizija nije ustrojena. Njeno ustrojavanje predviđeno je Kodeksom korporativnog upravljanja te antikorupcijskim programom Društva.

V. NALAZ

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: planiranje nabave, upravljanje postupcima nabave te praćenje izvršenja i provedbe ugovora.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na planiranje nabave, upravljanje postupcima nabave te praćenje izvršenja i provedbe ugovora.

1. Planiranje nabave

1.1. Za 2011. planirana je nabava u vrijednosti 57.491.578,00 kn, za 2012. u vrijednosti 46.135.427,00 kn i za 2013. u vrijednost 81.928.852,00 kn. Planovi nabave obuhvaćaju ulaganje u informatičku opremu i softver, ulaganja u prekrcajna sredstva, investicijsko održavanje objekata i opreme u koncesiji, investicijsko održavanje vlastite opreme i mehanizacije, nabavu goriva, maziva i drvene građe, nabavu čeličnih užadi, lima i sličnoga, te nabavu guma. Planom nabave za 2011. nije planirana nabava informatičke opreme nabavljena u vrijednosti 102.388,00 kn i nabava dizalice za potrebe luke Bršica u vrijednosti 776.340,00 kn, a planom nabave za 2012. nije planirana nabava informatičke opreme u vrijednosti 104.287,00 kn. Planom nabave za 2013. su planirana ulaganja u dugotrajnu imovinu na lokaciji Škrljevo i Orlandovom gatu u vrijednosti 10.000.000,00 kn, ali nije navedena pojedinačna vrijednost planiranih radova, što onemogućava praćenje ostvarenja nabave pojedinih radova.

Prije donošenja plana nabave donose se pojedinačni planovi dugotrajne imovine, plan troškova investicijskog održavanja zajedničkih objekata, ostalih objekata i opreme, plan nabave goriva, maziva, drvene građe i guma. Pojedinačni planovi nabave se objedinjavaju u Službi financija koja na temelju plana poslovanja i planiranih sredstava, utvrđuje visinu sredstava za pojedinu nabavu. Prema Naputku, nabavnu funkciju na razini Društva provodi, koordinira i kontrolira Služba nabave.

Državni ured za reviziju predlaže planirati cjelokupnu vrijednost nabave te vrijednosti pojedinih radova unutar ulaganja u dugotrajnu imovinu te objediniti pojedinačne planove nabava u Službi nabave.

1.2. *Društvo prihvaća preporuke u vezi planiranja nabave i navodi da kao dioničko društvo kotira na burzi s ciljem ostvarenja dobiti. Planiranje nabave vezano je za budući ostvareni prihod koji ovisi o međunarodnoj robnoj razmjeni gdje su kretanja roba često nepredvidiva, a uvjetovana su pojavom viška robe, špekulantskim potezima te nestabilnim političkim situacijama. Nadalje, navodi da je nemoguće pristupiti rebalansu plana za svaku novu robu i plan mijenjati nekoliko puta godišnje. Isto tako navode, da je Društvo preuzelo u koncesiju područje s vrlo lošom infrastrukturom i suprastrukturom čije održavanje i dovođenje u tehnički ispravno stanje je veće od financijskih mogućnosti Društva te je investicije vrlo teško unaprijed detaljno procijeniti i planirati. Planom nabave nije planirana nabavka dizalice za Bršicu jer se pozivom ukazala prilika za kupnju rabljene dizalice s ukupnom cijenom u visini cijene otpadnog željeza koju nije bilo moguće planirati. Nadalje navodi da to ovisi o prodavatelju i cijeni. Iskazana cijena je ukupna vrijednost koja je potrošena na preseljenje i servis dizalice.*

2. Upravljanje postupcima nabave

2.1. Društvo nije obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi, osim pri ulaganjima u pomorsko dobro. Naime, na temelju mišljenja Uprave za sustav javne nabave iz studenoga 2008. i Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture iz 2014., Društvo je obveznik primjene Zakona, ukoliko se nabavljaju robe i usluge, odnosno obavljaju radovi ulaganja u infrastrukturu i suprastrukturu na pomorskom dobru. Pri nabavi roba, radova i usluga se postupa prema odredbama Naputka i Procedura. Naputkom su utvrđeni načini nabave materijala ovisno o vrsti i vrijednosti robe, način zaključenja robnih ugovora i kriteriji za odabir ugovornih dobavljača, način zaprimanja i izdavanja robe iz skladišta i rješavanja reklamacija, način određivanja zaliha, hodogram računa dobavljača, način preuzimanja goriva i maziva, način zaprimanja i izdavanja robe preko skladišta, funkcija nabave u naručivanju i praćenju vanjskih usluga, te način nabave u inozemstvu.

Procedure obuhvaćaju nabavu kroz definiranje odgovornosti u poslovima nabave, definiranje aktivnosti u cilju postizanja željene kvalitete nabave te efikasno i kvalitetno rješavanje naloga nabavi ili zahtjevnice službi nabave.

Prema Naputku nabava robe i usluga i ustupanje radova se provodi, ovisno o predmetu nabave, putem javnog nadmetanja, nadmetanja po pozivu, te izravnom pogodbom u pregovaračkom postupku nabave, ali nije definirano u kojim se slučajevima i kod kojih se vrijednosti nabave provode pojedini postupci nabave. Prije provođenja postupka nabave ne obavlja se analiza koji je način nabave (odabir postupaka) najpovoljniji za Društvo.

U Društvu poslove nabave obavlja pet djelatnika u Službi nabave te drugi djelatnici. Svi sudionici su upoznati s donesenim Procedurama i Naputkom. Ovisno o predmetu nabave i načinu provedbe postupka nabave, koriste i usluge vanjskih suradnika, osobito Lučke uprave pri provođenju natječaja. Nitko od zaposlenika u Službi nabave ne posjeduju potvrdu o završenom specijaliziranom programu izobrazbe u području javne nabave.

Prema Naputku i Procedurama nabava rezervnih dijelova, repromaterijala i potrošnog materijala se obavlja na temelju naloga ili zahtjevnice Servisa ili Terminala, upućenih Službi nabave koja prikuplja ponude od dobavljača s liste odobrenih dobavljača. Društvo pri pojedinim nabavama nije postupalo prema navedenim odredbama nego je nabavljalo materijal i od dobavljača koji nisu na listi dobavljača. U izmjenama Naputka iz 2013. brisana je odredba prema kojoj se nabava materijala obavlja od dobavljača s liste odobrenih dobavljača. U Procedurama je ostala odredba odabira dobavljača putem liste dobavljača.

Prema Procedurama ukoliko je nabava dugotrajne imovine planirana planom ulaganja na narudžbenici se navodi stavka plana, a ukoliko nije planirana, daje se posebno obrazloženje o gospodarskoj opravdanosti nabavke. Društvo u pojedinim slučajevima, osobito kod žurno potrebnih nabavki nije sastavilo obrazloženje o gospodarskoj opravdanosti nabave (sanacija lučkih kolosijeka, nabava poluprikolica, mobilnih dizalica za kontejnere, grabilice za šećer, autodizalice te polovne dizalice za luku Bršica), a studija opravdanosti nabavke novih dizalica napravljena je u srpnju 2011. nakon što je započeo postupak nabave. Navedeni postupak je započeo u lipnju 2011., prije nego što je Nadzorni odbor donio odluku o davanju prethodne suglasnosti za spomenuto ulaganje u iznosu 5.000.000 EUR (studen 2011.).

Nadalje, za pojedina ulaganja koja nisu bila detaljno i pravodobno planirana planom ulaganja u vrijednosti 11.330.687,00 kn nisu donesene odluke Nadzornog odbora (sanacija lučkih kolosijeka, tri mobilne dizalice za kontejnere, grabilica za šećer, autodizalica te polovna dizalica za luku Bršica). Prema odredbama Naputka na temelju investicijskog programa savjetnik Uprave za tehniku i razvoj predlaže donošenje investicijske odluke Upravi koja odlučuje o potrebi nabave dugotrajne imovine. Nakon što Nadzorni odbor donese odluku o nabavi, započinje postupak nabave.

Tijekom 2013. Društvo je zbog pripreme terena za montažu novih dizalica preuzelo obvezu ulaganja u pomorsko dobro u iznosu 2.152.039,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Spomenuta ulaganja odnose se na radove sanacije kolosijeka na gatu u vrijednosti 1.884.907,00 kn, druge radove sanacije kolosijeka koji su istom odabranom izvoditelju povjereni na temelju narudžbenice u iznosu 239.132,00 kn te stručni nadzor u iznosu 28.000,00 kn. Društvo je provelo postupak prikupljanja ponuda po pozivu za sanaciju kolosijeka. Između pristigle dvije ponude, odabrana je ponuda s nižom cijenom radova u vrijednosti 648.743,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Prema odluci Uprave društva, povećava se obim radova sanacije, te se s odabranim izvoditeljem zaključuje ugovor za radove u vrijednosti 1.461.493,00 kn. U travnju 2013. Uprava Društva je donijela odluku o žurnoj sanaciji dodatne površine kolosijeka procijenjene vrijednosti 400.000,00 kn. Za navedene radove nije proveden postupak nabave. Radovi su povjereni dotadašnjem izvoditelju. Prema okončanoj situaciji (lipanj 2013.) obavljani su radovi u ukupnoj vrijednosti 1.884.907,00 kn što je za 423.414,00 kn ili 29,0 % više od ugovorenog. Na temelju mišljenja Uprave za sustav javne nabave iz studenoga 2008. i Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture iz 2014., Društvo je obveznik primjene Zakona, ukoliko se nabavljaju robe i usluge, odnosno obavljaju radovi ulaganja u infrastrukturu i suprastrukturu na pomorskom dobru. Ukoliko Društvo ulaže na pomorskom dobru trebalo bi primjenjivati odredbe Zakona o javnoj nabavi.

Društvo je zaključivalo ugovore u skladu s ponudama. U slučaju kad nisu zaključeni ugovori, isporuke su obavljene prema ponuđenim jediničnim cijenama. U pojedinim slučajevima nabave dugotrajne imovine nisu zaključeni ugovori, te je dugotrajna imovina (tri mobilne dizalice, grabilica za šećer, polovna dizalica za luku Bršica, nabava informatičke opreme) nabavljena na temelju narudžbenica u kunskoj protuvrijednosti 9.673.282,00 kn. Nadalje, izvedeni su radovi sanacije lučkih kolosijeka za 423.414,00 kn ili 29,0 % više od ugovorenog bez zaključivanja dodatka ugovoru. Za dodatne građevinske radove niveliranja terena i uređenja privremenog građevinskog deponija na Škrljevu (faza B) zaključen je dodatak ugovoru bez navođenja vrijednosti dodanih radova koji su izvršeni u vrijednosti 760.472,00 kn ili za 37,8 % više od ugovorenog. Dodatni radovi su povjereni dotadašnjim izvoditeljima bez provođenja postupka odabira radi jednostavnosti i brzine izvođenja radova.

Državni ured za reviziju predlaže u Naputku, utvrditi za koje se nabave i vrijednosti roba, radova i usluga primjenjuju određeni postupci nabave. Isto tako predlaže dio zaposlenika u Službi nabave uputiti na specijalizirani program izobrazbe u području javne nabave, te pri nabavi rezervnih dijelova, repromaterijala i potrošnog materijala uskladiti postupke odabira dobavljača propisane Procedurama i Naputkom. Nadalje, predlaže pri nabavi dugotrajne imovine sastaviti obrazloženja o gospodarskoj opravdanosti nabave te uskladiti odredbe Statuta, Naputka i Procedura u vezi nadležnosti Uprave i Nadzornog odbora pri nabavi roba, usluga i radova.

S obzirom da je Društvo ulagalo u pomorsko dobro, predlaže se pri ulaganju u pomorsko dobro, provoditi postupke nabave prema odredbama Zakona o javnoj nabavi te bolje pripremiti radove u cilju izbjegavanja dodatnih radova.

- 2.2. *Društvo prihvaća preporuke u vezi upravljanja postupcima nabave i navodi da je Zakon o javnoj nabavi obvezno primijeniti ukoliko se ulaže u infrastrukturu i suprastrukturu za koju se ima koncesija, a koja povećava učinkovitost i vrijednost i ukoliko je to novo ulaganje. Prema koncesijskom ugovoru ulaganje u novo je obveza Lučke uprave. Podrazumijeva primjenu postupaka javne nabave kao i ugovor o međusobnim obvezama s davateljem koncesije radi ulaganja i eventualne naknade. Društvo nije bilo nositelj takvih ulaganja. Nadalje, navodi da je izobrazba za područje javne nabave neophodna ukoliko bi Društvo bilo obveznik primjene postupaka javne nabave te da je zakonskim propisima dozvoljeno uključivanje vanjskog suradnika s uvjerenjem o završenom specijaliziranom programu izobrazbe u području javne nabave. Isto tako, navodi da kod nabavke dugotrajne imovine koja nije bila planirana godišnjim planom, nije dano posebno obrazloženje o gospodarskoj opravdanosti nabave iako je to definirano internim procedurama. Razlog je potreba žurnih poslova za terete koji se pojavljuju po upitu. U vezi usklađenja odredbi Naputka o javnoj nabavi iz 2011., 2012. i 2013. navode da su neusklađenosti posljedica razvoja i promjena u Društvu te u Službi nabave. Trenutno je u proceduri revizija navedenog Naputka u cilju smanjivanja nabave neplanirane dugotrajne imovine pri hitnim nabavama koje donosi tržište i potreba konkurentnosti. U vezi nabave od dobavljača koji nisu na listi dobavljača, navodi da Služba nabave provodi, kontrolira i koordinira nabavnu funkciju za materijal, usluge i radove te prikuplja ponude od dobavljača ne samo s liste odobrenih dobavljača. Ulaskom u Europsku uniju tržište se otvorilo te se zaključuje ugovor s povoljnijem dobavljačem nakon ovjere članova Uprave. Lista odobrenih dobavljača će se revidirati novom procedurom na način da ne bude ograničenje za nabavu te će u novim Naputcima o nabavi biti definirano realno značenje liste dobavljača. U vezi odluka Nadzornog odbora za nabavu dugotrajne imovine, navode da se pri nabavi dugotrajne imovine karakteristike sredstva definiraju prema specifičnosti luke i mogućnosti proizvođača koji radi za poznatog kupca te se tek tada može utvrditi stvarna vrijednost predmeta nabave. Zbog toga je pri nabavi dizalica prethodna suglasnost Nadzornog odbora dana kasnije, ali prije zaključenja ugovora. U slučaju da se ne dobije suglasnost Nadzornog odbora, postupak nabave je moguće obustaviti bez štetnih posljedica. Nadalje navodi da odluka Nadzornog odbora nije donijeta za vrijednost hitnih ulaganja u iznosu 11.330.687,00 kn zbog kolizije odredbi u Naputku i Statutu. Prema Statutu koji ima jaču pravnu snagu, definirana je vrijednost pravnih poslova za koje je potrebno odobrenje Nadzornog odbora (2.000.000,00 kn iznad visine temeljnog kapitala od 598.047.500,00 kn), te će se revidirati odredbe Naputka.*

3. Praćenje izvršenja i provedbe ugovora

- 3.1. Unutar Procedura, donesene su upute o korištenju i održavanju nabavljene robe, radova i usluga, u cilju uspostavljanja sustava kontrola koje prate izvršenje i primjenu ugovora o nabavi roba, radova i usluga te ostvarivanja planiranih ciljeva i poboljšanja učinkovitosti Društva. Tijekom 2014. započela je primjena računalnog programa praćenja postupaka nabave u Društvu. Pregled ugovora o nabavi je ustrojen, ovisno o vrsti nabave, u različitim organizacijskim jedinicama.

Izvedeni radovi, te nabavljena roba i usluge se koriste za svrhe za koje su nabavljeni u cilju poboljšanja kvalitete usluge, osim u slučaju kupnje autodizalice od pridruženog društva, čiji je udjel prodan 2011. Spomenuta autodizalica je kupljena na temelju zajedničke izjave Društva i strateškog partnera iz travnja 2011. Društvo je kupilo autodizalicu u vrijednosti 836.484,00 kn. Spomenuta dizalica je bila posuđena društvu u inozemstvu. Ugovorena je najamnina 10 EUR po prekrčanom kontejneru, a Društvo nema podatak o količini prekrčanih kontejnera. Ugovoreni najam nije naplaćivan dvije godine (od travnja 2011. do travnja 2013.) kada je zaključen novi ugovor o najmu s pridruženim društvom u inozemstvu. Ostvareni prihod od najamnine za devet mjeseci iznosi 175.971,00 kn. Rashod amortizacije za navedenu dizalicu od travnja 2011. do konca 2012. iznosi 278.880,00 kn, a od travnja 2013. do konca 2013. (razdoblje najma) iznosi 104.580,00 kn.

Društvo je uspostavilo praćenje postupaka nabave i odgovornost sudionika na temelju Procedura. Osim navedenog, Društvo je donijelo Kodeks korporativnog upravljanja, Etički kodeks, Katalog informacija, Disciplinski pravilnik o antikorupcijskim aktivnostima, te Antikorupcijski program. Ciljevi su jačanje i kvaliteta poslovanja, odgovornost i transparentnost u radu te stvaranje preduvjeta za sprečavanje korupcije. Imenovani su Revizorski odbor, službenik za informiranje i službenik za etiku i praćenje nepravilnosti u tvrtki. Spomenuti sustav nije funkcionirao u potpunosti u dijelu planiranja nabave, upravljanja postupcima nabave te praćenja izvršenja i provedbe ugovora. Unutarnja revizija nije ustrojena iako je predviđena Kodeksom korporativnog upravljanja te Antikorupcijskim programom Društva.

Prema Programu rada u području sprječavanja korupcije, na mrežnim stranicama Društva unutar kataloga informacija, se objavljuju najave nabava i informacije o nadmetanjima i dokumentacija za nadmetanje. U 2013. na mrežnim stranicama je objavljen poziv za nadmetanje za nabavu roba u 2013. te za izradu projektne dokumentacije, a najava nabave drugih roba, radova i usluga nije objavljena.

Nadalje, pojedini postupci nabave dugotrajne imovine nisu objavljeni (sanacija lučkih kolosijeka, nabava mobilne dizalice za kontejner, grabilice za šećer, autodizalice, te polovne dizalice za Bršicu). Prema odredbama Procedura nakon što Uprava donese odluku o osnivanju povjerenstva za nabavu, voditelj Službe nabave objavljuje navedenu nabavu, odnosno javno nadmetanje.

Državni ured za reviziju predlaže jačati djelotvornosti sustava unutarnjih kontrola postupaka nabave te ustrojiti unutarnju reviziju. Nadalje, predlaže objaviti najave nabava na mrežnim stranicama Društva u skladu s Programom rada u području sprječavanja korupcije te objaviti nabave u skladu s odredbama Procedura. Prema Naputku, Služba nabave provodi, koordinira i kontrolira nabavnu funkciju, te se u cilju obavljanja navedene funkcije predlaže ustrojiti jedinstveni pregled zaključenih ugovora o nabavi.

- 3.2. *Društvo prihvaća preporuke u vezi praćenja izvršenja i provedbe ugovora i navodi da rukovoditelj nabave dostavlja mjesečna izvješća o nabavi potrošenog materijala, usluga i radova u pojedinačnoj vrijednosti. Prvo izvješće je za nabave u vrijednosti do 2.000,00 kn za koje ovlasti za potpisivanje narudžbenica ima rukovoditelj nabave do mjesečnog limita od 50.000,00 kn, te drugo izvješće za nabave u vrijednosti većoj od 2.000,00 kn koje svojim potpisima članovi Uprave odobravaju, te tako kontroliraju troškove. Nadalje, navodi da će preporuke Državnog ureda za reviziju implementirati prvenstveno kroz reviziju, usvajanjem novih Procedura i Naputka za područje nabave te kroz jačanje sustava unutarnjih kontrola i ustroj unutarnje revizije.*

VI. OCJENA UČINKOVITOSTI NABAVE

Društvo je odgovorno za učinkovitu nabavu te za provođenje postupaka nabave u skladu s općim aktima i drugim propisima koji reguliraju postupke nabave.

Prije donošenja plana nabave donose se pojedinačni planovi dugotrajne imovine, plan troškova investicijskog održavanja zajedničkih objekata, ostalih objekata i opreme, plan nabave goriva, maziva, drvene građe i guma. Pojedinačni planovi nabave se objedinjavaju u Službi financija koja na temelju plana poslovanja i planiranih sredstava, utvrđuje visinu sredstava za pojedinu nabavu. Planom nabave obuhvaćeno je ulaganje u informatičku opremu, softver i prekrcajna sredstva, investicijsko održavanje objekata i opreme u koncesiji, investicijsko održavanje vlastite opreme i mehanizacije, nabava goriva, maziva i drvene građe, nabava čeličnih užadi, lima i sličnoga, te nabava guma. Planom nabave nisu obuhvaćene detaljno sve nabavljene robe, radovi i usluge. U pojedinim slučajevima, osobito kod žurnih nabava, nisu sastavljena obrazloženja o gospodarskoj opravdanosti nabave dugotrajne imovine te se ne obavlja dovoljna priprema radova u cilju izbjegavanja dodatnih radova.

Društvo nije obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi, osim pri ulaganjima u pomorsko dobro. U Društvu poslove nabave obavlja pet djelatnika u Službi nabave te drugi djelatnici. Svi sudionici su upoznati s donesenim Procedurama i Naputkom. Ovisno o predmetu nabave i načinu provedbe postupka nabave, koriste i usluge vanjskih suradnika, osobito Lučke uprave pri provođenju natječaja. Pri nabavi roba, radova i usluga postupa prema odredbama Naputka i Procedura čije odredbe oko odabira dobavljača nisu u potpunosti usklađene. Prema Naputku nabava robe i usluga i ustupanje radova se provodi, ovisno o predmetu nabave, putem javnog nadmetanja, nadmetanja po pozivu, te izravnom pogodbom u pregovaračkom postupku nabave, ali nije definirano u kojim se slučajevima i kod kojih se vrijednosti nabave provode pojedini postupci nabave. Prije provođenja postupka nabave ne obavlja se analiza koji je način nabave (odabir postupaka) najpovoljniji za Društvo. Odabir izvoditelja radova na sanaciji lučkih kolosijeka na pomorskom dobru je obavljen na temelju odredbi Naputka i Procedura, a ne na temelju odredbi Zakona o javnoj nabavi. Nitko od zaposlenika u Službi nabave ne posjeduju potvrdu o završenom specijaliziranom programu izobrazbe u području javne nabave.

Unutar Procedura, donesene su upute o korištenju i održavanju nabavljene robe, radova i usluga, u cilju uspostavljanja sustava kontrola koje prate izvršenje i primjenu ugovora o nabavi roba, radova i usluga te ostvarivanja planiranih ciljeva i poboljšanja učinkovitosti Društva. Tijekom 2014. započela je primjena računalnog programa praćenja postupaka nabave u Društvu. Pregled ugovora o nabavi evidentira se, ovisno o vrsti nabave, u različitim organizacijskim jedinicama. Kontrola izvršenja ugovora o nabavi se provodi prema Procedurama, provjerom jesu li nabavljena roba, radovi i usluge u skladu s ugovorenim količinama i cijenama. U Društvu je uspostavljeno sustavno praćenje i usporedba dobavljača u cilju postizanja kvalitete lučke usluge. Društvo nabavlja robu, radove i usluge u ugovorom predviđenom roku, ugovara i naplaćuje kazne za slučaj kašnjenja kod isporuke roba, radova i usluga, ukoliko je utvrđeno da je do kašnjenja došlo krivnjom dobavljača (izvoditelja). Sustav unutarnjih kontrola je funkcionirao na zadovoljavajući način u području nabave, osim u dijelu planiranja nabave, upravljanja postupcima nabave te praćenja izvršenja i provedbe ugovora. Unutarnja revizija nije ustrojena. Njeno ustrojavanje predviđeno je Kodeksom korporativnog upravljanja te Antikorupcijskim programom Društva.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da sustav nabave u Društvu nije bio dovoljno učinkovit.

Zbog navedenog se predlaže:

- poduzeti mjere za bolje planiranje nabave u cilju izbjegavanja hitnih nabava i dodatnih radova te prije nabave pripremiti obrazloženja o gospodarskoj opravdanosti nabave dugotrajne imovine
- uskladiti odredbe o nabavi roba, radova i usluga u Procedurama, Naputku i drugim općim aktima te precizirati vrijednosti nabave za koje će se primjenjivati određeni postupci nabave
- dio zaposlenika u Službi nabave uputiti na specijalizirani program izobrazbe u području javne nabave
- primjeniti postupke nabave u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi u slučaju ulaganja u pomorsko dobro te
- poboljšati sustav unutarnjih kontrola u području nabave te ustrojiti unutarnju reviziju.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi se provedbom navedenih preporuka povećala usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima te poboljšao sustav nabave u Društvu. Očekuje se da će učinci biti ostvareni kroz bolje planiranje, veću transparentnost u postupcima nabave te uspostavu boljeg sustava unutarnjih kontrola u području nabave, što bi trebalo utjecati na povećanje učinkovitosti sustava nabave.